

Advies nr. 2026/3 van 24 april 2026

Algemeen advies aangaande het respect van parlementsleden voor de scheiding der machten en aangaande hun buitenlandse contacten en buitenlandse reizen waarbij zij buitenlandse autoriteiten benaderen om invloed uit te oefenen op de werking van de Belgische instellingen

1. De Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de heer Peter De Roover, diende in naam van zijn assemblee op 4 maart 2026 bij de Federale Deontologische Commissie (hierna "de Commissie") een verzoek om advies in overeenkomstig artikel 4, § 2, eerste lid, van de wet van 6 januari 2014 houdende oprichting van een Federale Deontologische Commissie en houdende de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen (hierna "de wet van 6 januari 2014").

Voormeld artikel 4, § 2, eerste lid, bepaalt het volgende: *"De Commissie heeft als opdracht om algemene adviezen of aanbevelingen te formuleren, behalve in specifieke gevallen die een of meer openbare mandatarissen met name betreffen, op het vlak van deontologie, ethiek en belangenconflicten, op eigen initiatief of op basis van een verzoek ondertekend door minstens een derde van de leden van de Senaat of op basis van een verzoek ondertekend door minstens vijftig leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers."*

I. Voorwerp van het verzoek om advies

2. Het verzoek om advies luidt als volgt:

"De Kamer, verzoekt de Federale Deontologische Commissie, krachtens artikel 4, § 2, van de Wet van 6 januari 2014 houdende oprichting van een Federale Deontologische Commissie en houdende de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen, een algemeen advies op te stellen met daarin een antwoord op volgende vragen, en aanbevelingen te formuleren, rekening houdend met de parlementaire eed, het beginsel van de scheiding der machten en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.

- Mag een Kamerlid zich uitspreken tegen het voeren van een gerechtelijk onderzoek? Zo ja, in welke omstandigheden en binnen welke deontologische grenzen?

- Mag een Kamerlid publiek de onafhankelijkheid en objectiviteit van de gerechtelijke instanties in twijfel trekken door bijvoorbeeld onderliggende motieven te suggereren voor het voeren van een bepaald onderzoek, zoals bijvoorbeeld politieke inmenging of racisme en antisemitisme, en hoe verhoudt zich dat tot de verplichting om het vertrouwen in de instellingen te vrijwaren?

- Mag een Kamerlid in contacten met buitenlandse autoriteiten die autoriteiten vragen om druk uit te oefenen op ons land met het oog op het stopzetten van een gerechtelijk onderzoek, dan wel handelingen stellen die kunnen worden opgevat als een poging om het beslissingsproces van gerechtelijke instanties te beïnvloeden?

- Mag een Kamerlid in contacten met buitenlandse autoriteiten die autoriteiten vragen om druk uit te oefenen op ons land met het oog op het bekomen van bepaalde wijzigingen op vlak van wetgeving, en zo ja, binnen welke deontologische grenzen en met inachtneming van de institutionele loyaliteit die uit de parlementaire eed voortvloeit?

- Welke verplichtingen en transparantievereisten vloeien voort uit artikel 6 van de Deontologische Code wanneer een Kamerlid in het kader van zijn mandaat buitenlandse reizen of contacten onderneemt die verband houden met een lopende binnenlandse rechtsprocedure of met nationale wetgeving? verzoekt de Federale Deontologische Commissie tevens om, in voorkomend geval, aanbevelingen of richtsnoeren

te formuleren inzake de deontologische grenzen bij publieke uitlatingen en buitenlandse contacten van Kamerleden met betrekking tot lopende gerechtelijke procedures en nationale wetgeving."

II. Ontvankelijkheid van het verzoek om advies

3. Artikel 4, § 2, eerste lid, van de wet van 6 januari 2014 vereist dat een verzoek van de Kamer van volksvertegenwoordigers om advies ondertekend is door minstens vijftig Kamerleden.

De voorzitter van de Kamer stelt dat het verzoek om advies in de plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers van 26 februari 2026 via telling bij zitten en opstaan werd gesteund door meer dan vijftig Kamerleden.

De Commissie verwijst naar haar adviezen nrs. 2021/3 en 2025/1, waarin zij een aldus gesteund verzoek reeds als ontvankelijk beschouwde.

Derhalve is de Commissie van mening dat ook nu die wettelijke voorwaarde vervuld is.

III. Regelgevingskader

4. De Commissie brengt haar advies uit op grond van de vigerende relevante wetgeving, de Deontologische Codes voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers resp. van de Senaat, de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen, alsook van de algemene deontologische beginselen (zie het Huishoudelijk Reglement, punt 5.3, en advies nr. 2016/1 van 14 december 2016, § 9).

5. Er moet worden opgemerkt dat de Commissie op basis van artikel 4, § 1, tweede lid, van de wet van 6 januari 2014 op verzoek van een parlamentslid adviezen kan uitbrengen over een hem of haar aanbelangende specifieke kwestie aangaande deontologie, ethiek of belangenconflicten. Die adviezen worden anoniem en enkel met voorafgaande toestemming van de betrokkene gepubliceerd.

IV. Thematische behandeling van de vragen

A. Scheiding der machten

Vraag 1:

Mag een Kamerlid zich uitspreken tegen het voeren van een gerechtelijk onderzoek? Zo ja, in welke omstandigheden en binnen welke deontologische grenzen?

Naast de vrijheid van meningsuiting die de Grondwet aan alle burgers garandeert, genieten parlamentsleden nog een bijzondere bescherming, nl. de parlementaire onverantwoordelijkheid ("*freedom of speech*") ingesteld bij artikel 58 van de Grondwet. Dat artikel legt het beginsel vast van de immuniteit van parlamentsleden tegen elke strafrechtelijke, burgerrechtelijke of tuchtrechtelijke aansprakelijkheid die voortvloeit uit een mening of een stem die zij tijdens de uitoefening van hun parlementair mandaat uitbrengen. Dit is bijvoorbeeld tijdens een debat in het parlement of in een vraagstelling. Het beginsel is absoluut, en de assemblee kan deze immuniteit niet opheffen. Deze grondwettelijke bescherming betreft niet de meningen die buiten het parlementaire kader worden geuit.

Op basis van deze bijzondere bescherming inzake "*freedom of speech*" kan een Kamerlid zich tijdens de uitoefening van zijn parlementair mandaat in de assemblee vrij uitspreken tegen het voeren van een gerechtelijk onderzoek.

Vraag 2:

Mag een Kamerlid publiek de onafhankelijkheid en objectiviteit van de gerechtelijke instanties in twijfel trekken door bijvoorbeeld onderliggende motieven te suggereren voor het voeren van een bepaald onderzoek, zoals bijvoorbeeld politieke inmenging of racisme en antisemitisme, en hoe verhoudt zich dat tot de verplichting om het vertrouwen in de instellingen te vrijwaren?

De scheiding der machten vormt een fundament van de democratische rechtstaat. Artikel 11 van de Deontologische code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers verwijst naar het respect voor de scheiding der machten.

Een Kamerlid heeft, zoals in de vorige vraag werd toegelicht, een bijzonder grondwettelijk gewaarborgd recht om in het kader van de uitoefening van zijn mandaat standpunten in te nemen.

De Deontologische Code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers stelt in artikel 2: *“De Kamerleden nemen in alle omstandigheden een houding aan die het vertrouwen van de burger in het Parlement bevestigt en versterkt.*

Daartoe nemen zij bij de uitoefening van hun ambt de volgende beginselen in acht: belangenloosheid, integriteit, transparantie, zorgvuldigheid, eerlijkheid, waardigheid, verantwoordelijkheid en respect voor de reputatie van het Parlement.”

In haar algemeen advies nr. 2016/1 heeft de Commissie een aantal principes naar voor geschoven over de verhouding tussen enerzijds de grondwettelijk verankerde vrijheid van meningsuiting van parlementsleden en anderzijds de misplaatste uitingen en gedragingen die het correcte verloop van de parlementaire procedure schaden. De Commissie adviseerde hierbij tot grote terughoudendheid in het sanctioneren van parlementsleden. De parlementsleden blijven wel onderworpen “aan interne tuchtsancties, overeenkomstig het reglement opgelegd door de bevoegde organen van hun assemblee”¹, maar het is eerst aan de publieke opinie en de pers om dit politiek te beoordelen.

In zijn standpunten dient het Kamerlid de scheiding der machten te eerbiedigen. Het publiek in twijfel trekken van de onafhankelijkheid en objectiviteit van de gerechtelijke instanties door bijvoorbeeld onderliggende motieven te suggereren, politieke inmenging of racisme en antisemitisme, is zwaarwichtig. De parlementsleden dienen zich over dergelijke aantijgingen voorzichtig uit te spreken en mogen ze slechts op ernstige gronden een dergelijke twijfel formuleren. Daarbij kan niet de magistratuur als geheel aangevallen worden of de indruk gewekt worden dat er geen hiërarchische controle en tucht voor magistraten zou gelden.

Aangezien de vraag niet handelt over andere vormen van kritiek dan die waarbij de onafhankelijkheid en objectiviteit van de gerechtelijke instanties in twijfel wordt getrokken, zoals kritiek op een bepaald vervolgingsbeleid of een bepaalde rechtspraak in het algemeen, zoals bv. wanneer men dit in strijd acht met de mensenrechten, handelt ook dit advies niet daarover.

Vraag 3:

Mag een Kamerlid in contacten met buitenlandse autoriteiten die autoriteiten vragen om druk uit te oefenen op ons land met het oog op het stopzetten van een gerechtelijk onderzoek, dan wel handelingen stellen die kunnen worden opgevat als een poging om het beslissingsproces van gerechtelijke instanties te beïnvloeden?

De Deontologische Code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft de principes over de tussenkomsten (in de zin van handelingen) van parlementsleden duidelijk vastgelegd :

Artikel 10

Een tussenkomst is een handeling die een Kamerlid stelt ten gunste van een of meerdere burgers, in het kader van de behandeling van een individueel dossier of het nemen van een administratieve of gerechtelijke beslissing.

Het vragen van informatie zoals bedoeld in artikel 8 is geen tussenkomst in de zin van dit hoofdstuk.

Artikel 11

Elk Kamerlid waakt er ten allentijd over dat een eventuele tussenkomst de scheiding der machten, de autonome beslissingsbevoegdheid van de ambtenaren en van de betrokken diensten, evenals de objectiviteit van de procedures en de gelijke behandeling van de burgers eerbiedigt.

---

¹ Zie Kamer van volksvertegenwoordigers, “De parlementaire onverantwoordelijkheid (freedom of speech)”, in “Parlementair recht in kort bestek”, Juridische dienst, mei 2015, blz. 17.

Artikel 12

1. Iedere tussenkomst waarbij gepoogd wordt het beslissingsproces van de bestuurlijke of gerechtelijke instanties te beïnvloeden, is verboden.
2. Iedere tussenkomst waarmee een lid van de Kamer een administratieve of gerechtelijke procedure poogt te versnellen, is verboden.
3. Iedere tussenkomst van een lid van de Kamer, die ertoe strekt een burger een onrechtmatig of onwettelijk voordeel te doen verkrijgen, is verboden.

Het is Kamerleden uitdrukkelijk verboden om handelingen te stellen waarbij gepoogd wordt om het beslissingsproces van een gerechtelijke instantie te beïnvloeden. Deze omschrijving in de vraagstelling is immers te beschouwen als een ‘tussenkomst’ in de zin van artikel 10 van de Deontologische Code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Als gevolg hiervan is het ook uitdrukkelijk verboden om aan derden, zoals buitenlandse autoriteiten, te vragen om door middel van een tussenkomst te pogen deze beslissingsprocessen te beïnvloeden.

B. Buitenlandse contacten

Vraag 4:

Mag een Kamerlid in contacten met buitenlandse autoriteiten die autoriteiten vragen om druk uit te oefenen op ons land met het oog op het bekomen van bepaalde wijzigingen op vlak van [de toepassing van de] wetgeving, en zo ja, binnen welke deontologische grenzen en met inachtneming van de institutionele loyaliteit die uit de parlementaire eed voortvloeit?

In haar [advies op eigen initiatief nr. 2024/2 aangaande loyaliteitsconflicten](#) aangaande loyaliteitsconflicten heeft de Commissie de ongewenste beïnvloeding door vreemde staten behandeld.

De Commissie heeft daarbij verwezen naar het Informatieverslag van de Senaat ‘ter bestrijding van de inmenging door buitenlandse mogendheden met het oog op het ondermijnen van de democratische rechtsstaat.’ dat onder meer het volgende vermeldt : “Invloed is normaal en maakt deel uit van de diplomatie. Het feit dat andere (private) actoren proberen om onze besluitvormingsprocessen in hun voordeel te beïnvloeden, maakt deel uit van de traditionele manier van zaken of handel doen. Er stelt zich geen probleem zolang dit legitiem gebeurt. Ongeoorloofde inmenging daarentegen is wel problematisch. Inmenging omvat heimelijke, misleidende, dwingende, corrumperende of andere illegale activiteiten van een buitenlandse statelijke of niet-statelijke actor die ingaan tegen onze soevereiniteit, waarden en belangen.”²

Ieder contact, waarvan men aanvoelt dat het de grens van (poging tot) inmenging overschrijdt kan best gemeld worden en dat is verplicht als een poging tot ongeoorloofde beleidsbeïnvloeding is vastgesteld over een aangelegenheid die tot het eigen werkdomein behoort.

Dat staat als algemene regel in de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen : “Artikel 4.11 De openbare mandatarissen delen tijdens de hele duur van hun mandaat aan de bevoegde instanties de feiten en verplichtingen mee die op de uitoefening van hun mandaat kunnen inwerken, of er een invloed op kunnen hebben, en maken elke ongeoorloofde beïnvloeding kenbaar.” Dat geldt ook wanneer er geen materieel voordeel is verkregen of beloofd. De Commissie beveelt aan om voor alle buitenlandse (niet-EU-) contacten een registratie in een transparantieregister verplicht te stellen en dat bij voorkeur in het algemene lobby- en transparantieregister te integreren. Dat laatste heeft de Commissie reeds eerder bepleit in het raam van een algemene preventie inzake belangenbehartiging of lobbying.

---

² Informatieverslag van de Senaat ter bestrijding van de inmenging door buitenlandse mogendheden met het oog op het ondermijnen van de democratische rechtsstaat – Vaststellingen en Aanbevelingen ([Parl. St., Senaat, 2023-2024, nr. 7-344/3, p. 7, nr. 22](#))

De Commissie beval in haar advies nr. 2024/2 reeds aan om een gelijkaardige bepaling zoals in artikel 4.11 van de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen op te nemen in de Deontologische Code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

De Commissie verwijst ook naar eerdere adviezen die zij heeft uitgebracht :

- in het [advies op eigen initiatief nr. 2017/2 aangaande de relatie tussen openbare mandatarissen en derden in de totstandkoming van wetgeving](#) zijn aanbevelingen gedaan met betrekking tot de relatie tussen openbare mandatarissen en derden in de totstandkoming van wetgeving. Hoewel dat advies aan lobbyisten (die ook vertegenwoordigers van buitenlandse instellingen kunnen zijn) in het parlement refereert, bevat het tal van aanbevelingen die ook voor het openbaar bestuur nuttig kunnen zijn;

- in het [individueel advies van 11 oktober 2018](#) heeft de Commissie zich over een geval van mogelijke internationale inmenging gebogen, en daarover enkele suggesties gedaan;

- in het [individueel advies van 9 februari 2023](#)³ werden een aantal richtsnoeren gegeven over reizen naar het buitenland of op uitnodiging van buitenlandse organisaties die een poging tot inmenging kunnen verbergen.

In antwoord op de vraag of een Kamerlid in contacten met buitenlandse autoriteiten die autoriteiten mag vragen om druk uit te oefenen op ons land met het oog op het bekomen van bepaalde wijzigingen op vlak van wetgeving of de toepassing ervan, is het duidelijk dat dit een ongeoorloofde beïnvloeding is van het wetgevingsproces zoals verankerd in de Grondwet wanneer er gevraagd wordt om een inmenging door middel van druk, heimelijke, misleidende, dwingende, corrumperende of andere illegale activiteiten.

Aangezien de Deontologische Code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers geen uitdrukkelijke bepaling bevat aangaande de druk van buitenlandse autoriteiten om wetgeving te beïnvloeden op vraag van individuele volksvertegenwoordigers, beveelt de Commissie aan om een bepaling op te nemen geïnspireerd door de artikelen 4.11 e.v. (over onafhankelijkheid en onverenigbaarheden) van de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen en toegelicht in het [advies op eigen initiatief nr. 2024/2 aangaande loyaliteitsconflicten](#). Deze bepaling zou aangepast moeten zijn aan het parlementair mandaat.

C. Buitenlandse reizen

Vraag 5:

Welke verplichtingen en transparantievereisten vloeien voort uit artikel 6 van de Deontologische Code wanneer een Kamerlid in het kader van zijn mandaat buitenlandse reizen of contacten onderneemt die verband houden met een lopende binnenlandse rechtsprocedure of met nationale wetgeving?

In haar recent [algemeen advies nr. 2026/1](#) met betrekking tot de reizen van parlementsleden heeft de Commissie de principes verder verduidelijkt zoals opgenomen in de Deontologische Code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en zoals verwoord in het [individueel advies van 9 februari 2023](#).

De Commissie oordeelde in deze adviezen dat buitenlandse reizen uitgevoerd in het kader van het parlementair mandaat in principe gefinancierd moeten worden door de Kamer van volksvertegenwoordigers of door het parlementslicid zelf, en niet door een buitenlandse mogendheid, een onderneming, een ngo (niet-gouvernementele organisatie), een stichting of om het even welke andere openbare of private instelling. Een individueel parlementslicid kan op een uitnodiging voor een

---

³ [Individueel advies van 9 februari 2023 over drie ontvangen uitnodigingen om te reizen naar Qatar en de verenigbaarheid met regels van deontologie, ethiek en/of belangenconflicten \(Kamer\)](#)

gesponsorde reis of een reis betaald door de uitnodigende partij slechts ingaan onder strikte voorwaarden met een voorafgaande kennisgeving aan een orgaan van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Omwille van transparantie is het aangewezen dit bij te houden in een publiek reisregister. De andere parlementsleden moeten in kennis worden gesteld van de door de uitnodigende partij betaalde reis alvorens deel te nemen aan debatten in de Kamer van volksvertegenwoordigers over aangelegenheden die verband houden met thema's die tijdens die reis aan bod zijn gekomen.

In de Kamer van volksvertegenwoordigers worden op heden twee voorstellen behandeld die deze adviezen omzetten in een wijziging van de Deontologische Code voor de leden van de Kamer.⁴

Wanneer buitenlandse reizen of contacten verband houden met een lopende binnenlandse rechtsprocedure of met nationale wetgeving zouden deze binnen de toekomstige transparantieplichtingen ter zake gemeld moeten worden.

V. AANBEVELINGEN

Op basis van de hierboven uiteengezette juridische en deontologische analyse formuleert de Commissie de volgende algemene aanbevelingen betreffende parlementsleden:

1. De Commissie benadrukt eens te meer het belang van opleiding van parlementsleden inzake de strikte toepassing van de deontologische principes in hun dagelijks handelen. Deze aanbeveling werd eveneens meermaals aan België gericht door de GRECO (Raad van Europa). In het bijzonder dienen parlementsleden het onderscheid tussen de absolute vrijheid van meningsuiting en de daaraan gekoppelde bescherming te begrijpen binnen de strikte uitvoering van hun mandaat en er zich tegelijk bewust van te zijn dat ze daarbuiten niet meer en niet minder vrijheid van meningsuiting genieten dan die de Grondwet aan alle burgers garandeert.
2. De Commissie beveelt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan om de deontologische principes die vastgelegd werden in haar [individueel advies van 9 februari 2023](#) en haar [algemeen advies nr. 2026/1](#) op te nemen in haar Reglement of Deontologische Code.
3. De Commissie beveelt de Kamer van volksvertegenwoordigers nogmaals aan om de verplichting van de artikelen 4.11 e.v. (onafhankelijkheid en onverenigbaarheden) van de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen, waarbij elke ongeoorloofde beïnvloeding kenbaar moet worden gemaakt, ook op te nemen in de Deontologische Code voor de Kamerleden. Deze aanbeveling was opgenomen in het [advies op eigen initiatief nr. 2024/2 aangaande loyaliteitsconflicten](#).
4. De Commissie beveelt de Kamer van volksvertegenwoordigers nogmaals aan om voor alle buitenlandse (niet-EU-) contacten een registratie in een transparantieregister verplicht te stellen en dat bij voorkeur in het lobbyregister te integreren. Deze aanbeveling is gebaseerd op het [advies op eigen initiatief nr. 2017/2 aangaande de relatie tussen openbare mandatarissen en derden in de totstandkoming van wetgeving](#).

---

⁴ [Voorstel DOC 56 nr. 0699/001](#) d.d. 5 februari 2025 van de heer François De Smet en [voorstel DOC 56 nr. 1138/001](#) d.d. 3 november 2025 van de heer Oskar Seuntjes.